

Streszczenie

Działania profilaktyczne skierowane do młodzieży zagrożonej nieprzystosowaniem społecznym w swojej idei przemawiają za oddziaływaniem zaradczym w ich środowisku naturalnym przede wszystkim rodzinnym. Zachowanie rodziców i opiekunów prawnych jest jednym z najbardziej wpływowych czynników na rozwój małoletnich eksternalizujących i internalizujących problemy z zachowaniem. Praca poświęcona jest analizie funkcjonowania psychospołecznego małoletnich zagrożonych nieprzystosowaniem społecznym w zakresie przystosowania społecznego, gotowości do zadośćuczynienia i oczekiwania zadośćuczynienia, poczucia odpowiedzialności, samokontroli i umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Ważnym obszarem pracy było również poznanie funkcjonowania psychospołecznego ich rodziców i opiekunów, zakresie wiedzy o adolescencji, zaangażowania rodzicielskiego, poczucia odpowiedzialności, poczucia skuteczności własnej, poczucia bezradności i gotowości do zmiany. Kluczowym obszarem pracy było poznanie efektu udziału małoletnich zagrożonych nieprzystosowaniem społecznym w zajęciach w ramach autorskiego programu profilaktycznego, w którym uczestniczyli wspólnie z rodzicami lub opiekunami prawnymi. Analizie poddano funkcjonowanie psychospołeczne małoletnich i ich rodziców przed przystąpieniem do udziału w zajęciach w ramach autorskiego programu i po udziale w zajęciach. Dokonano porównania funkcjonowania psychospołecznego małoletnich i ich rodziców lub opiekunów w wymienionych wyżej zakresach z grupą małoletnich, którzy uczestniczyli w zajęciach w ramach programu bez udziału rodziców. Badaniu poddano grupę 60 małoletnich zagrożonych nieprzystosowaniem społecznym w wieku 13-16 lat. Małoletni zostali podzieleni na dwie grupy. Jedna grupa brała udział w zajęciach bez udziału rodziców, druga grupa uczestniczyła w zajęciach, których rodzice również poddawani byli oddziaływaniom profilaktycznym w ramach programu. W badaniu brało udział 60 rodziców i opiekunów prawnych. Wyniki wskazują na istnienie szeregu interesujących zależności mających znaczenie dla minimalizowania nieprzystosowania społecznego małoletnich. Czynniki kontrolowane w badaniu mogą stanowić podstawę formułowania programów profilaktycznych ukierunkowanych na młodzież szczególnie zagrożoną nieprzystosowaniem społecznym i ich rodziców.

Słowa kluczowe: nieprzystosowanie społeczne, demoralizacja, profilaktyka, małoletni

Robert Cwikowski